

BLOC B

El diner i els mitjans de pagament

El diner pareix la cosa més natural del món, però és un dels invents més sorprenents de la humanitat: un acord de confiança que cap en la butxaca. Hui eixe acord viatja pel mòbil, i per això cal entendre com funciona i com protegir-lo.

Temps estimat de lectura: 14-16 min · Bloc: B (l'activitat econòmica en la teua vida) · Abans de començar: res especial; n'hi ha prou amb haver vist en la Unitat 2 qui són les famílies, les empreses i l'Estat. En acabar esta unitat sabràs: Explicar què és el diner i per què es va inventar per a resoldre els problemes del troc.

“

El diner ha canviat més en vint anys que en dos-cents. Esta unitat repassa les formes de pagament que hui conviuen —efectiu, targeta, Bizum, pagament amb mòbil— i respon a la pregunta de fons: què és realment el diner i com el protegixes quan viu en una pantalla?

EL CAS

Bizum: 30 milions d'usuaris en menys de deu anys

Imagina que vius fa 4.000 anys, eres pastor i tens ovelles, però necessites blat per a l'hivern. Busques algú que tinga blat i que, a més, justament vulga ovelles. I que les vulga ara. I que estiga d'acord en quants quilos de blat val una ovella. Si falta qualsevol d'estes condicions, et quedes sense blat.

Si Bizum funciona tan bé, per què no ha desaparegut l'efectiu?

§1

Què és el diner?

El cacau va ser diner a Amèrica abans que les monedes

El diner és qualsevol cosa que una societat accepta de manera general per a pagar béns, servicis i deutes. La clau està en eixa paraula: accepta. Un bitllet de 10 € no val 10 € perquè el paper valga això —val uns cèntims—, sinó perquè tots confiem que el següent comerç l'acceptarà.

§ 2

Les tres funcions del diner

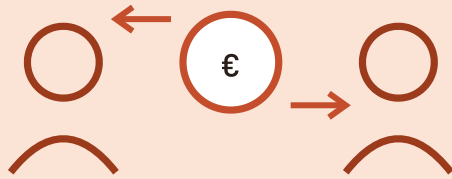
El diner servix per a tres coses distintes alhora. Entendre-les ajuda a comprendre per què és tan útil.

EL GRÁFICO

El diner complix tres funcions alhora: mitjà de pagament, unitat de compte i dipòsit de valor. Sense les tres no funcionaria.

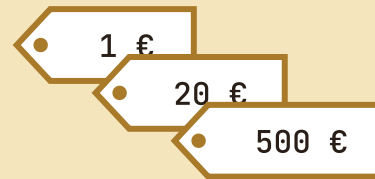
PARA QUÉ SIRVE EL DINERO

Medio de pago

Sirve para comprar y vender
sin trueque.

Unidad de cuenta

Sirve para poner precio
y comparar.

Depósito de valor

Sirve para guardar riqueza
para más tarde.

Sin las tres funciones, el dinero no serviría.

Les tres funcions, en una frase cadascuna

Mitjà de pagament (o de canvi). Servix per a comprar i vendre. En lloc de canviar ovelles per blat, venc les ovelles per diner i amb eixe diner compre el blat a una altra persona. El diner es fica enmig de cada intercanvi i el fa molt més fàcil. Unitat de compte (o de mesura). Servix per a posar preu a tot en la mateixa escala.

§ 3

De l'efectiu al mòbil: els mitjans de pagament

Dèbit gasta el que tens; crèdit gasta el que encara no tens

Pagar és entregar diner a canvi d'una cosa. El que ha canviat molt en els últims anys no és el diner, sinó la forma de moure'l. Hui conviuen diverses formes de pagar. L'efectiu. L'efectiu són els bitllets i les monedes físiques.

§ 4

Per a què servix un banc?

Un banc és una empresa que guarda el diner de la gent i el mou de manera segura. Quan òbris un compte (tècnicament, un compte corrent), el banc custòdia el teu diner i et dóna ferramentes per a usar-lo: una targeta, una aplicació al mòbil i la possibilitat de fer transferències o Bizums.

§ 5

El frau digital: com no caure-hi

Què fer si creus que t'han estafat

Quan el diner es mou pel mòbil, els lladres ja no necessiten acostar-se a tu: els basta amb enganyar-te perquè tu mateix els dones les teues dades o els faces un pagament. A això se li diu frau digital, i entendre-ho és hui tan important com saber sumar i restar.

§ 6

Glossari

Diner: qualsevol cosa que una societat accepta de manera general per a pagar béns, servicis i deutes. És un acord de confiança compartit. Troc: intercanvi directe d'uns béns per altres, sense usar diner. Mitjà de pagament: funció del diner que permet comprar i vendre.

§ 7

Per a aprofundir

Recursos fiables i gratuïts per a continuar aprenent sobre diner i seguretat: Finanzas para Todos (finanzasparatodos.es) — portal oficial del Banc d'Espanya i la CNMV, amb explicacions senzilles sobre el diner, els pagaments i com evitar fraus. La font més fiable i sense publicitat a Espanya.

§ 8

Preguntas per a reflexionar

Servixen per a debatre a classe o pensar en tancar la unitat: Si demà desapareguera tot l'efectiu i només es poguera pagar amb el mòbil, qui creus que ho tindria més difícil? Et pareix bé o mal que anem cap a un món sense bitllets? Per què creus que és més fàcil gastar de més amb una targeta o amb Bizum que amb bitllets a la mà? A tu et...

§ 9

Connexió amb la unitat següent

Ja saps què és el diner i com es mou sense perdre'l pel camí. Però tindre mitjans de pagament no servix de molt si el diner entra i ix sense control. La Unitat 5 fa el pas següent: aprendre a planificar el teu propi diner amb un pressupost, distingir ingressos i despeses i descobrir per què estalviar un poc, de manera constant, canvia les...

Fins aquí la teoria

Continua al llibre de la unitat.